

Amstelveense minima hangen vuile was buiten 'HET IS VERNEDEREND HOE JE WORDT BEHANDELD'

Minima in Amstelveen hebben het zwaar. Er is veel mis met de bejegening, begeleiding en dienstverlening, volgens een zwartboek van de SP Hulpdienst en de Vrijwilligersraad Minima Amstelveen.

TEKST PIEN HEUTS

BEELD JEANNETTE SCHOLS

Aan de droogmolens hangen T-shirts met teksten als 'Straf de armen niet', 'Geef ons respect en vertrouwen' en '7 miljoen op de plank'. Ruim tachtig mensen staan op een kille winteravond voor het raadhuis van Amstelveen om hun vuile was buiten te hangen. Het is een divers gezelschap van bijstandsgerechtigden, statushouders uit vooral Syrië en Eritrea, belangenbehartigers van de Vrijwilligersraad Minima Amstelveen (VMA), de SP en de FNV. Wat ze gemeen hebben, is de kritiek op het minimabeleid van de gemeente Amstelveen.

'Mensen die afhankelijk zijn van een uitkering en voorzieningen worden vaak onheus bejegend, van het kastje naar de muur gestuurd en vermalen in bureaucratische molens van de dienst Werk en Inkomen en het WMO-loket, zo verwoordt Kitty Jong, vicevoorzitter van de FNV de situatie aan de Amstelveense toehoorders. 'We zijn rijker dan ooit; het is onacceptabel dat die rijkdom niet eerlijk wordt verdeeld. Het wordt tijd dat Amstelveen alle burgers met respect bejegend.'

HEEL ERG MIS

Het zwartboek dat de VMA en de SP, ondersteund door de FNV, op 1 februari presenteerden, is een bundeling van problemen waar minima tegenaan lopen, geïllustreerd in 25 concrete casussen. Een greep uit de klachten:

mensen die lang moeten wachten op een aanvraag, onterecht gekort worden, aan het werk moeten zonder de Nederlandse taal te spreken, moeten werken zonder loon of stagevergoeding of gedwongen worden te werken met een psychische beperking. Met de bejegening en de dienstverlening aan mensen in een kwetsbare situatie gaat het in Amstelveen structureel heel erg mis. Daar waar maatwerk op zijn plaats zou zijn, worden mensen weggestuurd of zelfs gestraft, concluderen de opstellers van het zwartboek.

GEEN MAATWERK

Wil Roode krijgt bloemen van een aantal Syrische vrouwen. Ze is zichtbaar ontroerd. Roode is met haar Vrijwilligersraad Minima Amstelveen de steun en toeverlaat van veel mensen die in de knel komen. Dat is ze gebleven, toen de gemeente zonder overleg op eigen houtje de Participatieraad Minima Amstelveen ontbond. Omdat ze in het zwartboek van 2016 te kritisch waren, volgens Roode, die voorzitter was van die raad. Samen met de FNV voert de VMA daarover een juridisch gevecht. 'We zijn samen met de SP Hulpdienst helaas heel hard nodig', zegt de oud-rechercheur. 'De rijke gemeente Amstelveen negeert haar kwetsbare burgers. Mensen moeten werken, terwijl ze dat niet kunnen. De Participatiewet wordt strikt uitgevoerd – zonder

'De rijke gemeente Amstelveen negeert haar kwetsbare burgers'

aanzien des persoons. Ook bij statushouders zie je schrijnende situaties. Ze moeten meteen via re-integratiebedrijf Matchez aan het werk. Onbetaald, bijvoorbeeld bij de BCC, Intratuin, de Hema of de Burger King, zodat ze de taal kunnen leren – maar er werken bijna alleen Polen of andere statushouders. En ondertussen moeten ze een lening van tienduizend euro aangaan voor inburgerings- en taallessen – waar ze nauwelijks tijd voor overhouden. Daardoor komen mensen in de knel,' Wat Roode vooral aan het hart gaat, is de wijze waarop uitkeringsgerechtigden worden behandeld. Er is volgens haar sprake van intimidatie. Bovendien worden mensen niet over hun rechten geïnformeerd. Roode: 'Empathie is gratis. Waarom niet bij de intake vragen: 'Wat kan ik doen om u te helpen, wat heeft u nodig?' Ik verzet me tegen de tweedeling die bewust wordt gecreëerd. Ik blijf klantmanagers, klachtcoördinatoren, teammanagers en de ombudsman confronteren met misstanden. De

Wil Roode staat dag en nacht klaar voor kwetsbare mensen in Amstelveen. 'De meeste uitkeringsgerechtigden zijn bang. Maar ik ben niet financieel afhankelijk van de gemeente.'

'Minima staan onder zware druk alles te accepteren'

meeste uitkeringsgerechtigden durven niet te protesteren. Ze zijn bang dat dan hun uitkering wordt gekort of gestopt, maar ik ben niet financieel afhankelijk van de gemeente.'

NIETS AAN DE HAND

Of de gemeente Amstelveen zich iets aantrekt van de klachten en aanbevelingen in het (inmiddels derde) zwartboek, vraagt medeopsteller Marina Casadei, tevens SP-raadslid, zich af. Tot nu toe blijft het college volhouden dat er niets aan de hand is, zegt

ze. D66-wethouder Maaïke Veeningen laat daags na de presentatie aan FNV Magazine weten niet op het zwartboek te kunnen reageren omdat het haar niet persoonlijk is aangeboden, maar aan een raadscommissie. 'Dat is de toon in Amstelveen', weet Casadei. 'Ontkennen en zeggen dat het prima gaat. Als dat zo was, zouden niet zoveel mensen bij ons – de SP Hulpdienst de VMA en de FNV – aankloppen. Minima staan onder hele zware druk om alles maar te accepteren. Getraumatiseerde vluchtelingen kunnen soms niet meteen aan de slag. Maar ze worden gedwongen allerlei papieren te tekenen, terwijl ze niet eens snappen wat er staat. Mensen met complexe problemen raken in de schulden, wat niet nodig is. Het ontbreekt aan een integrale

aanpak. Onethisch, harteloos en gemeen – dat is het minimabeleid in Amstelveen.'

BREEKIJZER

Wat gaan we doen als de gemeente Amstelveen onze klachten blijft ontkennen, vraagt een van de aanwezige bijstandsgerechtigden, nadat het zwartboek aan de raadscommissie Bestuur en Middelen is aangeboden. FNV-bestuurder Maaïke Zorgman weet intussen wat de kracht is van lange adem. 'We geven niet op, blijven aan de bel trekken en gaan desnoods naar Den Haag. Dit soort acties fungeert als breekijzer. Ik hoop dat de verantwoordelijken in Amstelveen met deze actie eindelijk zien wat de effecten zijn van het repressieve beleid. Dat ze zien wat het met mensen doet.

Het is afschuwelijk dat mensen in plaats van met respect met wantrouwen worden bejegend.' Later op de avond van de actie krijgt Zorgman een sms'je van een anoniem FNV-lid dat steun betuigt. De tekst: 'Het is echt broodnodig! Het is bij het onbeschofte af, hoe wij behandeld worden hier in Amstelveen. En toch slik je het, met veel moeite. Je bent immers afhankelijk van de klantmanager. De vijandigheid valt heel erg op, alsof ze alles uit eigen zak moeten betalen.'

Op pagina 18 vertellen twee geïnterviewden voor het zwartboek hun verhaal. Het hele zwartboek is te lezen via: bit.ly/2nZzF76

BARRIE ROL (56)

'Ik heb er veel verdriet van'

Barrie Rol is pleegmoeder van drie gehandicapte kinderen. De oudste (20) woont nog thuis. Toen Rol na de scheiding met schulden van haar ex-man bleef zitten, klopte ze begin 2014 aan bij de gemeente Amstelveen. Die had het hele schuldhulptraject keurig overgedragen gekregen van de gemeente Amsterdam, haar vorige woonplaats. 'Toch heeft het ruim twee jaar geduurd voordat het eindelijk geregeld was', zegt ze. 'Elke keer maar weer langsgaan, mailen, bellen. En steeds dieper in de schulden raken.' Ook moest ze maanden wachten op de aanvulling van 150 euro per maand vanuit de bijstand op haar WAO-uitkering. Nu voert ze een rechtszaak tegen de gemeente. 'Ze eisen een nabetaling van de pleegzorg op. Geld dat bedoeld is voor pleegzorg, niet voor de schuldsanering. Je wordt behandeld als een crimineel, alsof ik de boel loop te flessen. Ik heb er zoveel verdriet van. Als je kwaad wordt, volgen represailles. Je moet netjes blijven, terwijl zij je beschuldigen en veroordelen. Het is zo vernederend.'

SHAFEE KSHWAR (29)

'Niemand luistert echt'

Shafee Kshwar is vaak wanhopig. Vier jaar geleden vluchtte hij met zijn invalide vader uit Syrië. Later kwamen ook zijn twee zusjes en broer naar Amstelveen. De problemen die Shafee opsomt, sinds ze in Amstelveen kwamen wonen, zijn talrijk. 'De bovenwoning was totaal ongeschikt voor mijn invalide vader. Ook konden we geen zorg krijgen, terwijl mijn vader niets kan. Wel had hij inburgerings- en sollicitatieplicht. Om daarvan ontheven te worden, was een medische keuring à 300 euro nodig. Dat geld hadden we niet. Ondanks de zorg voor mijn vader moest ik, met behoud van uitkering, gauw aan de slag in het magazijn bij BCC. Daarnaast moest ik inburgeren en Nederlands leren.' Voor de broer en zus duurde het lang voordat hun uitkeringsaanvraag in behandeling werd genomen, maar de vader was inmiddels wel op grond van de kostendelersnorm gekort op zijn bijstandsuitkering. Shafee: 'We hebben met zoveel ambtenaren en instanties te maken, maar niemand luistert écht naar onze problemen. Via de Hulpdienst van de SP hoorden we over de voedsel- en kledingbank. Zij proberen echt te helpen.'

Naar een betere bejegening

Amstelveen is verre van de enige gemeente waar uitkeringsgerechtigden onheus, kleinerend of ronduit intimiderend behandeld worden. FNV Uitkeringsgerechtigden wil dit tij keren, en ook de manier waarop in de politiek en de media, en als afgeleide daarvan in een deel van de maatschappij, over uitkeringsgerechtigden wordt

gedacht en gesproken. Als ware het profiteurs die hun werkloosheid of arbeidshandicap aan zichzelf te wijten hebben. Daarom is, als onderdeel van het FNV Offensief (zie pag. 8), een campagne bejegening van start gegaan. Tijdens een symposium over het onderwerp, op 2 maart, werd het Boek van ongemak gepresenteerd. Hierin staan ervaringen

van uitkeringsgerechtigden met onheuse bejegening, als ook ideeën en suggesties hoe tegenwicht geboden kan worden. Hiertoe heeft FNV Uitkeringsgerechtigden ook een rechtenkaart ontwikkeld waarop precies staat welke rechten uitkeringsgerechtigden hebben.

Kijk voor meer informatie op: www.fnv.nl/ug